

امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در اندیشه آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره

امام زمان است یا رحمت رحمانیه؟! امام زمان است یا رحمت رحیمیه؟! امام زمان است یا حکمتِ حکیم علی الاطلاق؟! امام زمان است یا علوِّ علیِّ عظیم؟! امام زمان است یا مقام محمدتِ حمیدِ مجید؟!

تمام این رموز اسماء، در وجود او منعکس است و خلیفة آبائه المهدیین...، آنچه آن پدرهای مهدی داشتند، در اوست.

هیچ این نکته را فکر کردید، همه مهدی هستند، اما او شده مهدی. همه مهدی هستند؛ ولی با اینکه همه حقیقت مهدی هستند، اما اسم مهدی روی اوست!

و سرّ این مطلب این است، در این جمله است: «السلام علیک یا خلیفة آبائه المهدیین»؛ تمام مهدی‌های عالم وجود، همه عصاره شده‌اند در وجود او!

مقدمه

اندیشه مهدویت، ژرف‌ترین و امیدبخش‌ترین باور در فرهنگ شیعی است که از دل قرآن و سنت نبوی سرچشمه می‌گیرد. وجود امام معصوم علیه‌السلام در هر زمان، نه‌تنها ضرورتی عقلی و نقلی است، بلکه تنها راه تحقق هدف قرآن، یعنی رهایی بشر از ظلمات فکری و اخلاقی به عالم نور، به‌شمار می‌رود. در این میان، اندیشه‌های حضرت آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی، به‌عنوان یکی از برجسته‌ترین عالمان معاصر، نگاهی عمیق و عرفانی به جایگاه حضرت ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف دارد. ایشان با تکیه بر آیات و روایات، ابعاد گوناگون وجود آن‌حضرت را تبیین می‌کنند؛ از مقام خلیفةاللهی و مظهر تمام اسماء حسنی گرفته تا جایگاه بی‌بدیل ایشان در امامت زمان.

• ثقلین و ضرورت وجود امام معصوم علیه‌السلام در هر عصر

به‌دلیل عقلی و نقلی، وجود امام معصوم علیه‌السلام در هر زمانی لازم است. حصول منظور قرآن (اخراج تمام افراد بشر از ظلمات فکری و اخلاقی و عملی به عالم نور) ممکن نیست، مگر به‌وسیله وجود انسانی که خود از تمام ظلمات رسته و افکار و اخلاق و اعمال او سراسر نور باشد و این همان امام معصوم است. اگر چنین انسانی نباشد، تعلم کتاب و حکمت و قیام به قسط در امت چگونه میسر می‌شود؟ حدیث ثقلین که مورد اتفاق فریقین شیعه و سنی است، دلیل وجود چنین شخصیتی است که او از قرآن و قرآن از او برای همیشه جداشدنی نیست. باید با قرآن عالمی - به جمیع آنچه در قرآن است- از اهل‌بیت علیهم‌السلام باشد که تمام امت بدون استثناء، مأمور به تمسک به کتاب و سنت و آن عالم هستند و هدایت هر کسی بستگی به این تمسک دارد. آیه «ولقد کتبنا فی‌الزبور من بعد الذکر ان الارض یرثها عبادی الصالحون» به امام عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف و اصحاب ایشان تفسیر شده است و مضمون این آیه که حکومت صالحان وارث زمین خواهند بود و در آن تا به ابد سکونت خواهند نمود. دهان صالح، حکمت را بیان می‌کند و زبان او، انصاف را ذکر می‌نماید. شریعت خدای وی در دل اوست؛ پس قدم‌هایش نخواهد لغزید.»

• برخی از خصوصیات و مزایای امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

• **۱.** اقتدای عیسی‌بن مریم علیه‌السلام به حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف؛ .... هنگام ظهور و قیام حکومت حقه امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف عیسی‌بن مریم از آسمان به زمین آمده و به آن‌حضرت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف اقتدا می‌کند. این امامت دلیل افضلیت است؛ زیرا امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف کسی است که از کلمةالله و روح‌الله و محیی موتی زنده‌کننده مردگان و رسول صاحب عزم خدا، وجاهتش نزد خدا و قربش به ساحت ذوالجلال بیشتر است. هنگام نماز که هنگام عروج الی‌الله است، عیسی‌بن مریم علیه‌السلام او را امام خود قرار می‌دهد و به زبان او با خدا سخن می‌گوید.

• **۲.** حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف خلیفةالله است؛ عنوان آن‌حضرت در روایات خلیفةالله است: «یخرج المهدی وعلی رأسه غمامه فیها مناد ینادی هذا المهدی خلیفةالله فاتبعوه»[1] به‌مقتضای اضافه خلافت به اسم مقدس الله، وجود آن‌حضرت، آیت جمیع اسمای حسنی است.

• **۳.** مقام اصحاب آن‌حضرت، علومقام آن‌حضرت از مقام اصحاب او روشن می‌شود که نمونه‌ای از آن در روایات شیعه چنین است: «عدد آنان عدد اصحاب بدر و برای آنها شمشیرهاست؛ بر هر شمشیری کلمه‌ای نوشته شده که مفتاح هزار کلمه است.» اهل سنت هم روایتی دارند که می‌گوید: «نمی‌ترسند تا از دیگری مدد بگیرند و نه خشنود می‌شوند به احدی که در جماعت آنان داخل شود. شماره آنان شماره اصحاب بدر است. نه اولین بر آنان سبقت گرفتند و نه آخرین به آنان می‌رسند و بر شماره اصحاب طالوتند که با او از نهر گذشتند.» وقتی آنان که در رکاب آن‌حضرت و تابع اویند، دارای مقام قرب مخصوص «سابقون» باشند و در پیشی‌گرفتن به کمالات، «آخرون» به گرد آنان نرسند، مقام مولا و آقای آنان و «باب‌الله» و «دیّان دین‌الله» و «خلیفةالله و مناصر حق‌الله» و «حجةالله و دلیل‌الله» است، چه خواهد بود؟

• **۴.** حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف، مظهر رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله است؛ به‌مقتضای خصوصیت خاتمیت که در رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و آن‌حضرت است، یعنی ختم نبوت و ختم وصایت و همچنین اینکه فتح دین به رسول اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و ختم آن به مهدی موعود عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است، در آن‌حضرت خصوصیات جسمی‌و روحی و اسمی‌خاتم ظهور کرده است. افتتاح و اختتام این به ابی‌القاسم محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله، کنیه و اسم و صورت و سیره با تعدد شخص به خاتم‌النبیین و خاتم‌الوصیین علیهم‌السلام، برای اهل نظر حکایت از مقام و منزلتی می‌کند که فوق ادراک و بیان است.

• **۵.** ظهور حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف از کنار کعبه است؛ ظهور آن‌حضرت بنا بر روایاتی از شیعه و سنی، از کنار خانه خداست و جبرائیل از یمین او و میکائیل از یسار اوست.

• **۶.** ظهور آن‌حضرت در روز عاشوراست؛ ظهور آن‌حضرت، بنا بر روایتی که شیخ طوسی در الغیبه و صاحب عقدالدرر تذکر کرده‌اند، روز عاشوراست تا تفسیر آیه: ﴿یریدون لیطفئوا نورالله بأفواههم والله متم نوره ولو کره الکافرون﴾[2] ظاهر شود و شجره طیبه اسلام که به آن خون پاک آبیاری شده، به دست آن‌حضرت به ثمر رسد و آیه کریمه ﴿ومن قتل مظلوماً فقد جعلنا لولیه سلطانا﴾[3]، بر مصداق اعلای خود تطبیق شود.

• **۷.** حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف کلمه تامه خداوند است: در دعای بعد از زیارت آل‌یاسین می‌خوانیم: «وکلمتک التامه فی ارضک» اگر عیسی‌بن مریم پیغمبر اولوالعزم، کلمه‌ای از خداوند متعال است. مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف کلمةالله التامه است و از آنجا که به رسیدن به منتهای صدق است که نهایت حکمت نظری است و به رسیدن به منتهای عدل است که نهایت حکمت عملی است. آری، اوست که به منتهی درجه صدق و عدل رسیده و کلمه تامه خدا گشته است.

• امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در کنار خانه کعبه

امام زمان علیه‌السلام در کنار خانه کعبه، تکیه می‌دهد به دیوار خانه کعبه، خودش را معرفی می‌کند؛ چهار کلمه معرفی است، من به‌اختصار می‌گویم؛ اما شما یک ماه باید فکر کنید: اول کلمه‌ای که می‌گوید، این است: منم بقیةالله از آدم، این یکی؛ منم ذخیره از نوح، این هم دوم؛ منم مصطفی از ابراهیم؛ کلمه چهارم این است أنا صفوة من محمد. ما کلمه آخر را بگوییم: مصطفی از تمام عالم وجود، فقط پیغمبر خاتم صلی‌الله‌علیه‌وآله است. عالم و آدم غربال شده از این غربال، یک گوهر درآمده و آن گوهر مصطفی است؛ یگانه کسی که در عالم این حرف را می‌زند، اوست؛ اوست که می‌گوید: مصطفی از تمام عالمِ وجود، احمد است و من باز مصطفی از محمدم.

تکامل عقول و قلوب و نفوس به اعجاز دست امام زمان علیه‌السلام دست را می‌گذارد روی سر هرکسی، به گذاشتن دست، فوری سه اثر پیدا می‌شود: اثر اول این است که عقل آن شخص چهل برابر می‌شود. حالا در این دست چیست؟ این دست به کجا متصل است؟ این اثر اول است؛ اثر دوم این است که دست روی سر هرکس که گذاشت، قلب او مثل آهن می‌شود؛ اثر سوم چیست؟ دست روی سر هرکس که گذاشت، کینه و حسد از دل او می‌رود؛ معنای این حدیث را خوب دقت کردید؟ همه انبیاء علیهم‌السلام برای چه آمدند؟ برای این آمدند که عقل بشر را بالا ببرند، تزکیه کنند نفوس را به صفات حمیده، بعد تقویت کنند قلوب را به ایمان. کاری که ۱۲۴ هزار پیغمبر باید در طول زمان بکنند، او به یک دست‌گذاشتن روی هر سری می‌کند! هم عقل را به این مرتبه می‌رساند، هم آن قوت را به قلب می‌دهد، هم آن نفوس را تزکیه می‌کند.

• امام عصر علیه‌السلام مجمع رموز اسماء و عصاره ائمه علیهم‌السلام

امام زمان است یا رحمت رحمانیه؟! امام زمان است یا رحمت رحیمیه؟! امام زمان است یا حکمتِ حکیم علی الاطلاق؟! امام زمان است یا علوِّ علیِّ عظیم؟! امام زمان است یا مقام محمدتِ حمیدِ مجید؟! تمام این رموز اسماء، در وجود او منعکس است و خلیفة آبائه المهدیین...، آنچه آن پدرهای مهدی داشتند، در اوست. هیچ این نکته را فکر کردید، همه مهدی هستند، اما او شده مهدی. همه مهدی هستند؛ ولی با اینکه همه حقیقت مهدی هستند، اما اسم مهدی روی اوست! و سرّ این مطلب این است، در این جمله است: «السلام علیک یا خلیفة آبائه المهدیین»؛ تمام مهدی‌های عالم وجود، همه عصاره شده‌اند در وجود او!

• تمام جواهر عالم و کلمات انبیاء علیهم‌السلام نزد صاحب‌الزمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف

شما فکر کنید ببینید نزد حضرت موسی چه بود. نزد حضرت عیسی چه بود. وقتی ابراهیم به آتش افتاد، پیش او چه بود. وقتی نوح در کشتی سوار شد، همراه او چه بود. فکر در هریک از اینها برای اهلش بهت‌انگیز است. آنچه پیش عیسی بود، هشت کلمه بود؛ به این کلمات، ابراء اکمه می‌شد. به این کلمات، احیاء موتی می‌شد. به این کلمات، نفخ در طیر می‌شد. به این کلمات، قلب و انقلاب طبایع وجود می‌شد. همه آن کلمات، پیش حجةبن الحسن عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است؛ تمام آن کلمات. آن نُه آیه‌ای که پیش موسی بود که یک آیه‌اش وقتی ظاهر شد: ﴿سَحَرُواْ أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ﴾. تمام آیات تسع نزد صاحب‌الزمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است. یک تنه همّ موسی است، هم عیسی و مهم این است. آنچه پیش ابراهیم بود هنگام افتادن در آتش، نزد اوست. کسی که همه جواهر عالم نزد او جمع است، آیا می‌شود وصفش کرد؟ آیا می‌شود گفت: کیست؟ چیست؟

• امام زمان علیه‌السلام مظهر تمام اسماء حسنای خدا

در خلافت، آنی که در مستخلَفٌ‌عنه است، باید وجودِ نازلش در خلیفه باشد. مفهوم خلافت این است وقتی این نکته را دقت کردید، عبارت را ببینید: السلام علیک یا خلیفةالله؛ این یکی و خلیفة آبائه المهدیین...؛ معنی این دو کلمه چیست؟ خلیفةالله یعنی آنچه «اسماء حسنای» خداست... «اسماء حسنای» خدا، هزار اسم است. همه‌تان درس خوانده‌اید؛ «الله» مستجمع جمیع «اسماء حسنای» خداست. کسی که اطلاق بشود بر او «خلیفةالله»، باید وجود او مظهر تمام «اسماء حسنای» خدا باشد و الاّ محال است بشود خلیفةالله.

• صاحب‌الزمان؛ فراتر از عبور از زمان و مقتدای تمام دوران‌ها

امام به‌معنای پیشوا و مقتداست و در اصطلاح امامیه، پیشوای معصوم و منصوب از طرف خداست که مقام ریاست عامه را دارا می‌باشد. «امام زمان»، متخذ از کلمه صاحب‌الزمان است که در ادعیه و زیارات آمده است.

در زیارتی که هر روز بعد از نماز صبح، حضرت ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف به آن زیارت می‌شود، آمده است: «اللهم بلغ مولای صاحبَ الزمان صلوات‌الله علیه...».

اگر درباره اضافه‌شدن کلمه «صاحب و امام» به زمان اندیشه کنید و در اینکه آن‌حضرت، جلوی زمان و پیش از زمان است و زمان، پشت سر اوست، فکر کنید، تمام کمال معرفت را نسبت به حضرت مهدی عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف پیدا می‌کنید. زیرا اصلاً هیچ تعبیری، اَدَق از این تعبیر نیست و این تعبیر، فقط نسبت به حضرت حجّت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف و در خصوص آن‌حضرت است. اگر کسی عمق این مطلب را بفهمد، خواهد دانست که چرا امام زمان علیه‌السلام پیر نمی‌شود.

آن‌حضرت هم مقدَم بر زمانیات است و هم مقدم بر زمان؛ امامت زمان ممکن نیست، مگر آنکه به سر حد تجرّدی برسد که بتواند تمام زمان را امامت کند و آنچه همه فحول بشر را گیج کرده، این است که او به مرحله تجردی است که تمام زمان را امامت می‌کند و در عین حال، متجسد است و اجتماع این تجسد با آن تروح و آن تروح با این تجسد، از خصوصیات حضرت حجت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است. امام است برای زمان.

این مطلب که برای بعضی کوتاه‌فکران مشکل شده که چگونه است همه پیر می‌شوند و آن بزرگوار پیر نمی‌شود و چطور مرور زمان بر او اثری نمی‌گذارد که «ان الشمسَ وَالقمَرَ یبلیان کل جدید»[4] حل می‌شود؛ زیرا وقتی شمس و قمر به آنجا می‌رسد، خاموش می‌شود.

مقام آن‌حضرت مقامی است که به مجرد رسیدن شمس و قمری که یبلیان کلَ جدید به آن مقام، این دو خاموش می‌شوند. او شمس و قمر را کهنه می‌کند؛ اما شمس و قمر او را پیر و فرسوده نمی‌سازد.

این امامت در مرحله فعلیت، بالنسبة به زمان، نه‌تنها اهل زمان، از مختصات حضرت حجت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است و جز او برای احدی در عالم چنین مقامی نیست؛ لذا آن‌حضرت ملقب است به صاحب‌الزمان؛ پس وجود او مسیطر بر زمان است.

• توصیه‌های مهدوی

سعادت دنیا و آخرت در توجه و توکل به خداوند متعال و توسل به ولی او امام زمان علیه‌السلام است و برای رسیدن به این مهم، به این نکات توجه کنید:

• **۱.** در همه حال خداوند تبارک و تعالی را در نظر داشته باشید که او این همه نعمت‌های بی‌پایان را به شما داده است و سعی کنید، نماز را اول وقت بجا آورید که اول وقت «رضوان‌الله تبارک وتعالی» است.

• **۲.** هر روز بعد از نماز صبح دعای عهد (اللهم ربّ النور العظیم...) را بخوانید که وسیله ارتباط با ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است.

• **۳.** هر روز صبح بعد از نماز و شب قبل از خواب، یازده مرتبه سوره (توحید) را قرائت کنید و در شبانه‌روز هر مقدار توانستید، این سوره را بخوانید.

• **۴.** سعی کنید هر روز حداقل پنجاه آیه قرآن و اگر میسّر است، یک جزء قرآن برای حضرت ولی‌عصر عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف تلاوت کنید.

• **۵.** بعد از هر نماز تسبیحات حضرت زهرا علیهاالسلام فراموش نشود. بعد از آن سه مرتبه بگویید: (صلی‌الله علیک یاابا‌عبدالله وعلی المستشهدین بین یدیک ورحمة‌الله وبرکاته) و (دعای اللهم کن لولیک...) را بخوانید.

• **۶.** هر روز صبح یا شب یک سوره (یس) برای حضرت زهرا علیهاالسلام قرائت نمائید.

• پی‌نوشت‌ها

۱. حضرت قیام می‌کند، بر سر او ابری سایه گسترده و در آن ندا داده می‌شود: این مهدی است که خلیفةالله است؛ او را پیروی کنید.

۲. می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند، درحالی‌که خدا نور خود را کامل می‌کند، ولو کافران نپسندند.

۳. هرکه مظلومانه و بی‌گناه کشته شود، برای ولی و وارث او حق قصاص است.

۴. قال رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله: یاایّها الناس انکم فی زمان هدنه وانتم علی ظهر السفر والسیر بکم سریع. فقد رایتم اللیل والنهار والشمس والقمر یبلیان کل جدید ویقربان کل بعید ویأتیان بکل موعود. فاعدوا الجهاز لبعد المفاز. فقام المقداد فقال: یا رسول‌الله! ما دار الهدنه؟ قال: دار بلاء وانقطاع. فاذا التبست علیکم الفتن کقطع اللیل المظلم، فعلیکم بالقرآن. فانه شافع مشفع وماحل مصدق. من جعله امامه قاده الی الجنه ومن جعله خلفه ساقه الی النار. (تفسیر عیاشی ۱، ۱۳)

• منابع

۱. پیام امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف و سه گفتار از آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره

۲. ماهنامه امان/ مجمع جهانی شیعه شناسی

۳. سایت آیت‌الله‌العظمی وحید خراسانی قدس‌سره